

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۱۰ بهمن ماه ۱۳۲۳ *

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تقدیم يك ورقه سوالیه از طرف آقای فرمند
- ۳ - اظهارات آقای وزیر پیشه و هنر در تعقیب سوال آقای روحی
- ۴ - اظهارات آقای فاطمی در تعقیب بیانات چند جلسه پیش آقای اردشیر او انسیان .
- ۵ - مذاکره راجع بدستور
- ۶ - مذاکره در گزارش مربوط ببنده ط از ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد
- ۷ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

صورت جلسه یکشنبه ۸ بهمن را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند ***

۱ - تصویب صورت مجلس

مجلس نوشته نشده بود خواستم عرض کنم که منظور بفرمایند .

رئیس - چنانچه ملاحظه می فرمائید صورت خلاصه مجلس بطور تفصیل نوشته نمیشود يك اشاره بموضوع میشود و بطور تفصیل در صورت مشروح مجلس نوشته میشود آقای فرمند .
فرمند - بنده سوالی دارم که میخواهم تقدیم کنم .

رئیس - بسیار خوب سوال را التفات بفرمائید اعتراض دیگری نیست . آقای دهستانی

دهستانی - عرض میکنم جلسه قبل که لایحه سازمان بهداری مطرح بود یکی دو نفر از آقایان من جمله بنده پیشنهادی کردیم و پیشنهادها قرائت نشد و اعتراض هم نشد که چرا قرائت نکردند بنده میخواستم تقاضا کنم که

رئیس - اعتراضی بر صورت مجلس نیست؟ آقای روحی
روحی - بنده در سوالی که از وزارت پیشه و هنر کردم عرض کردم که راجع باموال دولت بایستی بمزایده و مناقصه عمل شود و اگر باین طرز و بدون رعایت مناقصه و مزایده کالا های انحصاری را بتجارخانه ها بدهند تمام دارائی و هستی دولت از بین میرود و اگر يك وزارتخانه بخواهد چیزی بکسی بدهد بایستی لااقل بانصوب هیئت وزرا باشد يك وزارتخانه بتنهائی نمیتواند نسبت بکالاهای دولت برخلاف مزایده رفتار کند و خیلی بنده خوشوقتیم که آقای وزیر پیشه و هنر در خارج بنده فرمودند که تا کنون چیزی بکسی نداده اند ولی چون این عرایض من در صورت

* عین مذاکرات مشروح نود و نهمین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

پیشنهادی که شده است بکمسیون بهداری مراجعه شود .
هاشمی - در این موضوع بطور خصوصی بحضر تعالی عرض کردم حالا هم همینطور که فرمودید عمل میشود و میفرستیم بکمسیون بهداری .

رئیس - در صورت مجلس دیگر اعتراضی نیست (خیر) صورت مجلس تصویب شد . آقای فرمند .

۲- تقدیم يك ورقه سؤالیه از طرف آقای فرمند
فرمند - سؤالی که بنده از دولت دارم درخصوص ماده دو قانون استخدام است آنجا مقرر میدارد که مأمورین و مستخدمین دولت نباید مبتلا بافیون باشند این سؤال را بنده بمقام ریاست تقدیم میکنم واستدعا میکنم بدولت اطلاع داده شود که تا يك هفته بیابندو جواب بدهند و اگر جواب بدهند و بنده را قانع نکنند در این خصوص از دولت استیضاح میکنم .

۳- اظهارات آقای وزیر پیشه و هنر در تعقیب جواب سؤال آقای روحی

رئیس - آقای وزیر پیشه و هنر توضیحاتی می خواهند بدهند .

وزیر پیشه و هنر (آقای هدایت) - چون بنده مقید هستم همانطور که روز قبل عرض کردم هیچگونه ابهامی در مسائلی که در مجلس شورای ملی تفوه یا تصور میشود برای احدی نماند بنده پریروز که از اینجارقلم يك تحقیقاتی کردم چون البته در مجلس شورای ملی کاملاً متوجه هستند که وزراء در وزارتخانه های خودشان در رؤس مسائل نظر دارند ولی در خیلی از جریانات که تحت مقررات و جریاناتی سیر میکنند آنها مستقیماً خودشان وارد نیستند چنانچه بنده دستور دادم که در قسمتی که آقای روحی سؤال فرمودند بیک طریزی عمل شود ولی حالا عمر و وزیر غالب فرد یا اشخاص دیگری کبها هستند که میانند و به آنها نخ میدهند اینها البته تصدیق می فرمائید که مربوط بشخص وزیر نیست بنده در آن قسمت تحقیقاتی کردم معلوم شد که مخصوصاً در ضمن و در میان اشخاصی که با آنها معامله شده است و متأسفانه اسم کارخانه مرحوم صنایع الدوله هم بوده است بنده در آن

از دستور در مجلس صحبت کنم چون منتهج بنتیجه هم نیست و اگر يك شکایاتی هم يك وقتی مینویسند بنده بهتر میدانم که بمراجع خودش رجوع شود بهتر انجام میشود و گاهی هم اجباراً مطالبی است که بایستی در مجلس بعرض آقایان نمایندگان و حتی ملت ایران برسد بنده این چند روز که ناخوش بودم در یکی از جلسات اخبار مجلس را خواندم دیدم يك عنوانی از طرف آرداشس نسبت بمنشور آتلانتیک شده است و با اینکه برای من ناگوار است که تکرار کنم ولی چون درجرائد این عبارت نوشته شده بود که این منشور آتلانتیک هم يك ورق پاره بیش نیست (حاذقی - عقیده یکنفر است) بله عقیده یکنفر است ولی حق این بود که آقایان در همان جلسه این را تکذیب میکردند (صحیح است) بعقیده بنده منشور آتلانتیک يك سند خیلی معتبر و حتی مقدسی است (صحیح است) و بنده برای اطلاع آقایان که شاید فراموش کرده باشند مقدمه معاهده سه جانبه ما که اساس وضعیت ما روی او بسته شده است این جا می خوانم (اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از يك طرف ، و اعلیحضرت پادشاه بریتانیای کبیر و ایرلند و مستملکات انگلیس ماوراء بحار و امپراطور هندوستان و هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر . نظر به اصل منشور آتلانتیک که رئیس جمهور دول متحده امریکا و نخست وزیر دولت انگلستان در چهاردهم ماه اوت ۱۹۴۱ بر آن توافق کرده و بجهت اعلام نموده اند و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نیز در بیست و چهارم سپتامبر ۱۹۴۱ اصل مزبور را تأیید نموده الی آخر) همینطور اعلامیه ملل متحده که اول از طرف بیست و شش دولت و بعد هم ما بهش ملحق شدیم و بعد هم دو دولت دیگر بهش ملحق شد در آنجا هم آن اعلامیه که صادر شده است نقطه انکاشان منشور آتلانتیک است (صحیح است) باین جهت بنده خواستم عرض کنم که این اظهار ایشان که بنده تصور میکنم که ایشان هم قصد انشائی نداشته اند نظر مجلس و ملت ایران نیست (صحیح است) .

اوانسیان - بنده توضیحی دارم

رئیس - بفرمائید

اوانسیان - البته آقایانی که نطق های ما را شنیده و جرائد ما را خوانده اند میدانند که ماهیچوقت نظری بمنشور آتلانتیک نداریم چنانچه کراراً گفته ایم و درجرائد ارگان حزب توده نوشته ایم و در نطقها گفته شده که ما بمنشور آتلانتیک ایمان و اعتقاد داریم منتهی بنده در آنروز خواستم يك عرضی بکنم و حالا هم در عرض خودم مصرم مقصود از اینکه عرض کردم منشور آتلانتیک يك کاغذی است این بود که اگر ما بخواهیم که آن کاغذ بما استقلال بدهد (همه نمایندگان - ما استقلال داریم - جمعی از نمایندگان - با همه این حرفها چیست ما استقلال کامل داریم) آقایان هونکنید بله اجازه بفرمائید من عرض خودم را بکنم مقصود بنده این است که ملت همیشه خودش باید مدافع استقلال خودش باشد همین

۵- مذاکره راجع بدستور

رئیس - یکمده از آقایان اجازه خواسته اند

جمعی از نمایندگان - دستور

رئیس - پیشنهاد آقای دولت آبادی :

اینجناب پیشنهاد مینمایم تفسیر بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد اول دستور طرح شود

رئیس - آقای دولت آبادی توضیح میدهند

دولت آبادی - عرض کنم چنانچه در آخر جلسه گذشته باستحضار آقایان رساندم این موضوع يك کمکی است برای بنسگاههای خیریه که از طرف مجلس میشود و مخصوصاً چون با قیديك فوریت تقدیم مجلس شورای ملی شده است و بعلاوه يك چیز مهمی است خواستم عرض کنم در مجلس مورد رسیدگی قرار گیرد (صحیح است)

دکتر مصدق - بنده مخالفم .

رئیس - بفرمائید

دکتر مصدق - بنده خیلی متأسفم که هر وقت مجلس شورای ملی میخواهد يك تصمیمی راجع باستقلال این مملکت بگیرد يك پیشنهادهایی میشود که بهیچوجه بصالح

این مملکت نیست اینجا مذاکره شد که ملت ایران استقلال دارد بله ملت ایران استقلال دارد و هیچ عهد نامه بین المللی هیچ منشوری و هیچ دولت خارجی استقلال یک مملکتی را مادامیکه آن مملکت لیاقت ندارد که استقلال و سیاست خودش را حفظ کند نمیتواند استقلال آن مملکت را تأمین کند (صحیح است) یک قضیه مابین رئیس کل دارائی و رئیس بانک ملی هشت ماه است مطرح است و هر وقت میخواهد در این مجلس مطرح شود که مجلس یک تصمیمی برای استقلال این مملکت بگیرد یک پیشنهادی میشود که بصلاح مملکت نیست و موضوع از بین میرود (همه نمایندگان)

رئیس - عرض کنم آقا بایستی رأی بگیریم

دولت آبادی - بنده ناچار شدم یک توضیح کوچکی بدهم که خاطر آقای دکتر مصدق هم مستحضر بشود اولاً این موضوعی را که بنده پیشنهاد کردم یک امر عمومی است و مورد توجه همه است و کمکمی است بفقرا و بینوایان و این را بنظر بی عنایتی نباید نگاه کرد و اما یک چیز دیگری است که بنده خیلی متأسفم که این بیان را مخصوصاً نسبت بساحت مقدس آقای دکتر مصدق عرض کنم انجام هر امر کوچکی را ما نباید جنبه استقلال بهش بدهیم

دکتر مصدق - یک ملت مستقل بمن نشان بدهید که مستشار داشته باشد (صحیح است)

دولت آبادی - اگر توجه بفرمائید آقای دکتر مصدق **دکتر مصدق** - هی بگوئید مستقل، مستقل آقا مملکتی که مستشار دارد مستقل نیست

دولت آبادی - اگر ما بخواهیم با حرارت به منطق کسی گوش ندهیم این خلاف عدالت و حقیقت است

دکتر مصدق - این چه حرفی است میزبید آقا هیچ ملت مستقلی مستشار ندارد

دولت آبادی - این فرمایش حضرتعالی بنظر بنده خیلی صحیح است ولی این را باید متوجه بود که ...

دکتر مصدق - پس چرا هی اخلال میکنید؟

دولت آبادی - بنده اخلالی نکردم آقا بنده میخواهم

بگویم مستشار در حکم یک نفر مستخدم ماست و بهیچوجه ربطی به استقلال ما و با استقلال مملکت ما ندارد او هم یک مأموری است مثل سایر مأمورین ما (صحیح است)

مهندس فریور - آقا رأی بگیرید به پیشنهاد آقای دولت آبادی

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای دولت آبادی آقا باینکه موافقت قیام کنند (عده زیادی برخاستند) تصویب شد.

[۶ - مذاکره در گزارش مربوط به تفسیر بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد]

رئیس - گزارش کمیسیون راجع به تفسیر بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد خوانده میشود:

کمیسیون دارائی طرح پیشنهادی جمعی از آقایان محترم راجع به تفسیر بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد را با حضور نمایندگان دولت مطرح و تحت شور قرارداد و در نتیجه کمیسیون تفسیر مزبور را با کثرت تصویب نموده و اینک گزارش آن را تقدیم مجلس شورای ملی مینماید

تفسیر بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد مصوب نوزدهم آبانماه ۱۳۲۳

مقصود از کلمه شخص در بند ط از ماده ۶ قانون مالیات - بر درآمد شخص و شخصیت های حقوقی یعنی بنگاه ها و کارخانجات و کلیه شرکت های ثبت شده میباشد.

رئیس - آقا مخبر این کی است؟

فرمانفرمایان - آقا بنده مخبرم

رئیس - آقا فرمانفرمایان مخبرند بفرمائید

امینی - بنده مخبر کمیسیون هستم آقای فرمانفرمایان شما مخبر کمیسیون قبل بودید

هاشمی - مخبر کمیسیون آقای فرمانفرمایان هستند بموجب امضائی که پای اینورقه کرده اند

جمعی از نمایندگان - خیر آقا مخبر کمیسیون آقای امینی هستند.

رئیس - آقای امینی

امینی - آقایان باید توجه داشته باشند این موضوعی

است که اگر در مجلس طرح شود صد در صد مجلس با این موافق است امور خیریه یک چیزی است که از مالیات بر درآمد مجزا است این یک عمل خیری است و این اشخاص را تشویق میکند که بیشتر با مورخیریه پول بدهند بنده یک پیشنهادی هم دارم که میخواهم در ضمن این طرح بدهم و آن اینست که وجوهی هم که بانجمن تربیت بدنی داده میشود آن هم جزء امور خیریه ملحوظ شود اگر چه جزء امور خیریه هم هست این است که این قسمت هم باید اضافه شود و این را هم باید در نظر داشته باشیم.

هاشمی - اول باید مخالف و موافق صحبت کند

رئیس - آقای فرهودی مخالف میباشند، بفرمائید آقای فرهودی

فرهودی - عرض کنم نسبت بصورت ظاهر این پیشنهادی که شده است و بکمیسیون قوانین دارائی رفته است بصورت ظاهر این یک امر خیلی حق بجانبی است یعنی فکر کرده اند که باینوسیله یک کمکى بانجمنهای خیریه بکنند ولی متأسفانه باید عرض کنم که باطن قضیه عبارت از این است که یک شکافی بقانون مالیات بر درآمد وارد شود بنده چون در تمام مباحثات اصول را رعایت میکنم این قضیه را هم هر چند بصورت ظاهر مفید است و جنبه حق بجانبی دارد اما چون مخالف آن اصولی است که بنده در وظیفه نمایندگان تعقیب میکنم اجازه میخواهم که نظریات خودم را بطور مشروح عرض بکنم یکی از نکات این است که ما در این عمر یکساله مجلس چندین برنامه برای دولتها درست کرده ایم ولی مابایستی توجه داشته باشیم که مجلس هم باید برنامه داشته باشد خوشبختانه قانون اساسی یک مقرراتی دارد که با توجه بآن مقررات معلوم میشود که مجالس مقننه هم در ادوار تقنینیه برنامه دارند برنامه هر مجلس عبارتست از اصولی که (البته این نکته را قبلاً باید تذکر بدهم که قانون اساسی هیچوقت مطالب لغو را تصویب و مقرر نکرده است و هر اصلی که در آن نوشته شده است برای یک کاری و نتیجه ای بوده است) بعد

از توجه باین مسئله عرض میکنم که هر دوره تقنینیه یک برنامه دارد و آن برنامه را هم ما میتوانیم باتوجه بقانون اساسی استخراج کنیم در قانون اساسی قید شده است که در هر دوره که مجلس افتتاح میشود افتتاح مجلس شورای ملی باید بوسیله نطق افتتاحیه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی باشد و بعد هم مجلس شورای ملی باید بوسیله خطابه خود بنطق اعلیحضرت همایونی جواب عرض کند بنابراین برنامه هر مجلسی تلفیقی است از آنچه که اعلیحضرت همایون شاهنشاهی در خطابه میفرمایند و جوابی که مجلس شورای ملی میدهد اگر خاطر آقایان محترم متوجه باشد در نطقی که برای افتتاح ایندوره شد و جوابیکه مجلس شورای ملی بنطق ملوکانه عرض کرد یک مسئله ای جزء برنامه مجلس قرار گرفت و آن مسئله عبارتست از تعدیل اجتماعی یعنی مجلس شورای ملی در دوره ۱۴ بعهده دارد قوانینی را که وضع میکند در آن قوانین این نکته را مراعات کند و این فاصله زیادی را که میان طبقه ثروتمند و طبقه فقیر است کم کند و حتی الامکان طبقه ثروتمند بافدا کارهای مخصوص اسباب رفاه و آسایش زندگی طبقه فقیر بشوند و این اختلاف زندگانی کمتر بشود و یک نوع تغییر در زندگانی عمومی داده شود بنده از دقت در نطق همایونی و جوابی که مجلس عرض کرد این مطلب را بیرون کشیدم برای اینکه در آنجا صریحاً هست که میبایستی در ایندوره قوانین طوری بگذرد که اسباب آسایش توده و طبقه سوم بشود مسئله تعدیل اجتماعی امر و ظهوری نیست یک امری است که در واقع بین المللی است و در تمام ممالک کم و بیش بآن توجه دارند و حقیقتاً هم مجلس شورای ملی اگر بخواهد از بسیاری از اختلافات که در خارج هست و پیدا شده و باسم عقیده و حزب و دسته ظهور کرده و اسباب تشنجانی شده است جلوگیری کند باید یک همچو برنامه ای را بگیرد و عمل کند پس گمان میکنم که هم از حیث برنامه مجلس و هم از حیث اصول ما هیچ اختلافی نداشته باشیم در اینکه تعدیل اجتماعی از نکاتی است که باید مورد توجه این مجلس باشد حالا باید ببینیم که تعدیل اجتماعی بچه صورتی

بدست میآید؟ یکی از وسائل تأمین تعدیل اجتماعی یا عدالت اجتماعی، فرق نمیکند، مالیات است، تا قرن هیجدهم يك نظر خاصی بمالیات داشتند یعنی مالیات را فقط برای تهیه عایدات جهت دولت میخواستند و برای مالیات هیچ نظر دیگری نداشتند و میگفتند که دولت چون میخواهد امور مملکت را اداره کند محتاج بعوایدی است و آن عواید را هم از راه مالیات درست میکند، يك همچو نظر مقدماتی تا قرن ۱۸ نسبت بمالیات بود اما از اواخر قرن ۱۹ باینطرف بمالیات تنها مصرف اینک عایدات برای دولت تهیه کند نگاه نمی کنند بلکه نگاه میکنند که این مالیات وسیله همان تعادل اجتماعی باشد یعنی مالیات را طوری میخواهند که از طبقه ای که از دولت بیشتر استفاده میکنند یعنی دولت برای حفظ دارائی آنهاست برای حفظ املاک آنهاست، از آنها مقادیر زیادتری بگیرند و خرج فرهنگ و بهداشت و لوازم زندگانی طبقه فقیر تر بکنند پس مالیات هم از لحاظ وضعیت یعنی وقتی که مالیاتی را میخواهیم وضع بکنیم این نکته را باید دقت بکنیم مثلاً بر اجناسی که مابه الاحتیاج طبقه فقیر است مالیات بندیم بنابراین هم موقع وضعیت هم موقع مصرف کردن درآمدش این نکته را باید توجه داشته باشیم که ما مالیات را باید باشیائی ببندیم که از طبقه غنی حتی الامکان جمع آوری شود و هم طوری بمصرف برسائیم که طبقه فقیر از آن مصرف بیشتر استفاده بکنند. پس در این دو صورت مالیات می تواند مؤثر واقع شود در تعدیل اجتماعی هم از لحاظ وضع و هم از لحاظ مصرف و روی همین اصول بود که مالیه يك علم شد در دنیا و مورد دقت عده زیادی در دانشگاهها قرار گرفت و پس از مطالعات زیاد بالاخره این طور تشخیص شد که بهترین مالیاتی که میتواند این منظورها را تأمین کند يك مالیاتی است که دارای چندین شرط باشد: اولاً مالیات مستقیم باشد چرا؟ برای اینکه مالیات غیر مستقیم بدون در نظر گرفتن وضع زندگانی اجتماعی اشخاص وضع میشود شما این مالیاتی را که در كمرك از پارچه های ورودی

میگیرید این را هم غنی میدهد و هم فقیر ...
فولادوند - اینها را که میدانیم يك قدری مختصرتر بفرمائید.

فرهودی - ... مکلف بانجام امر حضرتعالی هستم. ولی تا يك حدود در مالیات غیر مستقیم رعایت حال مردم کمتر میشود و رعایت عدالت کمتر میشود برای اینکه يك نواخت مالیات گرفته میشود. در كمرك وقتی که از پارچه مالیات میگیرند مصرف کننده فقیر و غنی هر دو همان مالیات را میدهند و چه بسا بخصوص در مملکت ما مصرف فقیر بیشتر است برای اینکه در خانه يك فقیر چند تا اولاد است ولی اشخاص غنی سعی میکنند که تعداد اولادشان محدود باشد بنابراین یکی از شرایط مالیاتی که موجب تعدیل اجتماعی است مالیات مستقیم است و دیگر اینکه مالیات بر درآمد باشد نه بر سرمایه و امثال آن و شرط سوم این است که نرخ مالیات تصاعدی باشد فعلاً ما يك قانونی داریم باسم قانون مالیات بر درآمد که در دوره ۱۳ گذشته و دارای هر سه شرط هست یعنی هم مالیات مستقیم است هم بر درآمد است نه بر سرمایه و هم نرخش تصاعدی است.

تهرانچی - و هم بمنفعت فرار سرمایه است از مملکت يك منفعت باین بزرگی هم دارد.

فرهودی - ... البته بنده عرض نمیکند که بدون عیب است ممکن است معایب هم داشته باشد ولی روی اصولی که عرض کردم باین نتیجه رسیدیم که مالیات مؤثر در تعدیل اجتماعی همین مالیات بر درآمد است با نرخ تصاعدی و این قانون مالیات بر درآمد فعلی روی آن اصول است البته ممکن است عیوبی هم داشته باشد وقتی که این قانون بمجلس ۱۳ آمد در مجلس ۱۳ دچار يك مقاومت هائی شد و مدتی تصویبش بطول انجامید و در حقیقت هم بصورت زخمی از مجلس ۱۳ درآمد چرا؟ برای اینکه يك ماده ای داشت که در مجلس ۱۳ حذف گردید و آن ماده این بود که درآمدهای سال ۱۳۲۱ هم مشمول این قانون باشد و آقایان میدانند که در سال ۲۱ چه درآمدهای هنگفتی نصیب طبقاتی که باسم تجار هستند

و همچنین مالکین گردید و از پیش آمد های زمان جنگ که استفاده هائی کردند یعنی از ترقی قیمت های اجناس در زمان جنگ استفاده های زیادی کردند حالاً بنده احتکار و سفته بازی را اسم نمیبرم ولی در سال ۱۳۲۱ که برنج بخر واری ۱۲۰۰ تومان رسید و گندم بخر واری ۱۰۰۰ تومان رسید و وضعیاتی را که آقایان میدانند حق این بود که آن آقایانی که از این قسمت استفاده کرده اند این مالیات را بدهند و حق هم همین بود و همینطور هم در طرحی که بمجلس شورای آمد قید شده بود که عایدات ۳۲۱ هم مشمول این مالیات است ولی در مجلس این ماده را برداشتند و کافی است عرض بکنم که برداشتن این ماده چندین میلیون تومان پول را نزد طبقات پولدار نگاهداشت و مانع این شد که این پول بمصرف اشخاص فقیر یعنی اصلاحات مملکتی برسد بعد يك ماده دیگری اضافه کردند بحث مجلس ۱۳ نسبت بآن قانون رسید با و آخر مجلس یعنی این قانون از قوانینی است که در يك ماهه آخر عمر دوره ۱۳ از مجلس گذشت و آمدند يك ماده هم اضافه کردند که آئین نامه اجرای این قانون را مجلس باید تصویب بکند یعنی مدت دوره فترت و تشریفات و افتتاح تشکیل مجلس ۱۴ و تشکیل دولت در دوره ۱۴ و مدتی را که برای تشکیل کمیسیون های مجلس ۱۴ لازم بود تمام اینها را روی هم کردند و جلو اجرای قانون گذاشتند و نتیجه این شد که اجرای این قانون بطول انجامید و مجلس ۱۴ هم که باز شد باز هم جریان را آقایان میدانند آئین نامه اش رفت بکمیسیون قوانین دارائی و آنجا هم مدتی معطل شد تا گذشت بالاخره حالا سه چهار ماهی بیشتر نیست که ما در مقابل قانون مالیات بر درآمد و آئین نامه اش هستیم و میخواهیم اجرا بکنیم و هنوز معلوم نیست که اجرای این قانون تا چه حدودی پیش رفته است و درآمدش چه بوده که يك تفسیر قانون آورده اند بمجلس بنظر بنده مجلسی که بر نامه تعدیل اجتماعی را قبول کرده است باید از این قانون و امثال این قانون حمایت بکند نه اینکه طرحی بیاورد و آن طرح بکمیسیون برود و تصویب شود و بخواهند سبک شکافی باین قانون وارد بیاورند بنابراین مخالفت بنده با این طرح یکی

از لحاظ اصول است یعنی این طرح و این ماده خواسته است يك شکافی بقانون مالیات بر درآمد وارد کند البته چون بنده اصولاً موافقم که این مالیات و انواع این مالیاتها باید باشد که از طبقه ثروتمند بگیرند و خرج فقیر بکنند باین جهت با این طرح مخالفم و بفرض اینکه احتیاج بيك اصلاحی هم داشته باشد تفسیر چه لزوم داشت؟ ممکن بود بیابند و بگویند که امروز ببند (ط) این مفهوم را اضافه میکنیم حالا چرا تفسیر را عنوان کرده اند؟ برای اینکه وقتی بعنوان تفسیر بگذرد عطف بمسابق هم میشود یعنی درآمدهای سال ۳۲۲ هم گرفتار این تفسیر خواهند بود اساساً این حق تفسیر قانون را که بمجلس داده اند و بنظر من محتاج دقت است برای اینکه مجلس شورای ملی در قوانین عادی که احتیاج بتفسیر ندارد اگر قوانین ابهامی داشت هر وقت مجلس خواست قانون را اصلاح و تکمیل میکند زیرا که این احتیاج ندارد که مجلس بیاید بحث بکند که من از این قانونی که وضع کرده ام همچو می فهمم این احتیاجی ندارد که حالا مجلس بیاید وارد مبحث تفسیر بشود تفسیر مربوط بوقتی است که يك اشکالی پیش بیاید در قانون اساسی و مجلس احتیاج بتفسیر داشته باشد یعنی قوه مقننه احتیاج باین کار داشته باشد بنابراین حق این بود که يك ماده ای اضافه شود که از امروز این را بهش اضافه کنند اگر این را بخواهید تفسیر کنید باید مال دو سال پیش را هم در شکمش جا بدهید در صورتیکه باید اضافه شود از امسال این بنظر من يك نوع اغفالی است نسبت بنمایندگان مجلس ...

فرود - ابدأ اینطور نیست.
فرهودی - ... خوب بعد تشریف بیاورید جواب بدهید حالا بسیار خوب آمده اند تفسیر پیشنهاد میکنند باید ببینیم که این تفسیر یرضی صاحبه است یا نه چون تفسیر در واقع در نوع است يك تفسیر یرضی صاحبه است و يك تفسیر مالایرضی صاحبه است باید اول به ببینیم این تفسیر واقعاً تفسیری است که مطابق نیت مقنن بوده است یا نه بنده استدلال میکنم و گمان میکنم آقایان هم تصدیق بفرمایند که این تفسیر مالایرضی صاحبه است ملاحظه

بفرمائید این ماده ۶ قانون مالیات بر درآمد دارای چندین بند است که یکی از آنها بند (ط) است البته آقایان میدانید که مقنن یا بنویسنده و گوینده ای باید رعایت یک نظم منطقی را در گفته خودش یا نوشته خودش یا قانون خودش بکند و اگر یک شخصی پیدا شود که بخواهد از آن گفته یا قانون یک چیزی را در برابر او بیاورد باید با فرض و رعایت نظم منطقی این کار را بکند ماده ۶ میگوید: درآمدهای غیر و بزره و ویژه که مالیات بآن تعلق میگیرد شامل موارد زیر نخواهد بود.

الف - مال الاجاره هاب - (استدعا میکنم آقایان توجه کنند) فوق العاده اعاشه و هزینه سفری که برای انجام خدمت در قبال دریافت حقوق یا اجرت یا حق الزحمه دیگر صورت میگیرد.

ج - حقوق بازنشستگی و یا حقوق پایان خدمت بدنی داده میشود.

د - وجوهی که برای جبران خسارات بیماری و یا صدمات بدنی داده میشود.

ه - وجوهی که بعنوان بیمه عمر داده میشود.

و - در آمد خالصی که از اراضی جدیدالنسق املاک جدید - الاحداث و از این قبیل

جمعی از نمایندگان - بند (ط) را هم بخوانید

فرهودی - . . . بسیار خوب بند (ط) را هم میخوانم ط - تا میزان ده درصد عایدات هر شخصی که برای مصارف خیریه به بنگاههای خیریه داده شود. حال اینها آمده اند روی تفسیر میگویند منظور از هر شخصی اعم است از شخص طبیعی یا حقوقی بنده میخوانم عرض کنم که اینطور نیست برای اینکه بنده آن بند هائی را که خواندم و آقایان هم توجه فرمودند گفت حقوق بازنشستگی بیمه عمر و خساراتی که بابت صدمه جانی و مالی وارد میآید اینها یعنی چه؟ یعنی عوارضی که آن عوارض بشخص طبیعی وارد میشود چون شخص حقوقی که بیمه عمر ندارد شخص حقوقی که بازنشستگی ندارد شخص حقوقی که هیچوقت خسارت از بابت صدمه جانی نمیگیرد (جمعی از نمایندگان - چرا آقا موقوفات هست) در بند ح راجع باین قسمت موقوفات و پرورشگاه و آموزشگاهها ذکر میکنند. بنابراین آقایان ملاحظه فرمودید که مقصود مقنن وقتی که ما بند (ط) را تقایم میکنیم با سایر بندها می بینیم مقصود مقنن شخص طبیعی است

کافی است حالا اگر ما بخواهیم دنبالش اضافه کنیم چه و چه و بنویسیم بنگاهها و کارخانجات و شرکتهای پس پیدا است که یک مقصود و یک غرضی غیر از شخصیت حقوقی و طبیعی داریم بدین معنی که یک بنگاهی که شخصیت حقوقی ندارد ما میخوانیم در اینجا بکنجانب ما میخوانیم مثلاً بکنفر آدم یک کارخانه ای تاسیس میکند صاحب کارخانه هم هست از آقایان انصاف میخوانم آقای وزیر عدلیه شما شخص حقوق دانی هستید آیا این کارخانه شخصیت حقوقی دارد؟ (یکی از نمایندگان - اگر به ثبت رسیده باشد بله) عرض کردم اعطای شخصیت حقوقی بدو صورت است یا قانون مستقیماً میدهد یا ثبت میدهد پس بر فرض اینکه اصل قضیه را قبول کنید کافی است که بنویسیم مقصود از شخص مذکور در بند (ط) اعم است از شخص حقوقی و طبیعی دیگر قید کردن بنگاهها را لازم ندارد چون اگر رفته بود و ثبت کرده بود که دارای شخصیت حقوقی است و اگر نکرده بود که مجلس نباید یک امر مضحکی را بگوید که کارخانه فلان شخص هم دارای شخصیت حقوقی است. پس این هم عیبی است که در این تفسیر وارد است اما حالا آمدیم و اینها را شخصیت حقوقی دادیم از جنبه اجتماعی قضیه البته مقصود از بند (ط) و مقصود از این تفسیر که بند (ط) را میخوانند توسعه بدهند این است که کمکی و تشویقی از خیرات بشود. در سال ۱۳۲۱ البته آقایان میدانند که یک پیش آمدهائی شده بود یک سروصدائی از مردم بلند شد که یک جماعتی در این مملکت هستند که استفاده میکنند و چه میکنند و بیشتر هم حمله و هدف همین کارخانجات بود که همچو کردند و همچو کردند در اثر فشار این افکار عمومی همین کارخانجات مجبور شدند که یک خیریه هائی انجام دهند و حالا هم میخوانند همان خیریه ها را که هزار یک استفاده - هایشان نمیشد و بر روی فشار افکار عمومی کرده اند باین تفسیر میخوانند این را ماخذ قرار بدهند و از مالیات خودشان کسر بکنند و این البته یک ظلم بزرگی است به ملت ایران که از یکطرف مالشان را میچاپند و بعد هم که مورد اعتراض واقع میشوند و حاضر میشوند که هزار یک

آنها بدهند بعد قانون میاورند که آن هزار یک را هم از مالیات حذف کنند. بنظر بنده هیچ و کیل منصفی نمیتواند خودش را دچار این بازی غریب بکند. ملاحظه بفرمائید در این قانون مالیات بر درآمد یک تفاوت ارقامی هست که نرخ مالیاتها را بالا میبرد و پائین میآورد از روی میزان درآمد مثلاً فرض بفرمائید (حالا بنده میخوانم) این نوشته است: از ۵۰۰۰۰ تومان تا ۶۰۰۰۰ تومان باید ۶۰ درصد بدهد یعنی اگر ده هزار تومان بر عایداتش اضافه شد ۵ درصد نسبت به مجموع مالیاتش اضافه میشود.

یکی از نمایندگان - نسبت به مجموع نیست نسبت به مازاد است

فرهودی - . . . آقایان میدانند که در این مملکت پنجاه هزار و شصت هزار تومان که هیچ است میلیونها تومان در سال فایده برده اند (نهرانچی - از آنها که نمیگیرند در عمل) بگیرند بنده عرض میکنم باید بگیرند این قانون برای اشخاصی است که یک استفاده های زیادی کرده اند و بر روی فشار افکار عمومی و بعنوان صدقه یک صد دینار سه شاهی هم بیک مؤسسه ای داده اند و حالا این تفسیر آورده اند که این صد دینار سه شاهی را هم از جیب خودشان ندهند. یک مؤسسه ای هستند یک تجارتخانه هائی هستند که در سال بعوض ۵۰ هزار و ۶۰ هزار و صد هزار که در قانون نوشته شده است میلیونها تومان فایده برده اند و بعد آمده اند یک اعاناتی داده اند به آسیب دیدگان شوری و یابنگاههای خیریه و در موقع انتخابات هم بعنوان خیریه آش و پلو پخش کرده اند و خرج انتخابات خودشان کرده اند حالا تمام اینها را میخوانند یک قلم از جمع مالیات خودشان کسر بکنند (خنده نمایندگان)

مهندس فریور - بهمین جا ختم کنید خوب است این بهترین موقع است برای ختم کردن

فرهودی - . . . حالا بنده امیدوار هستم که با این توضیحاتی که دادم و با استفاده ای که ما از قانون مالیات بر درآمد در نظر داریم آقایان نمایندگان محترم اساساً

اجازه ندهند که شکافی به قانون مالیات بر درآمد وارد بیاید و اجازه بدهند که مجدداً این طرح برود به کمیسیون برای مطالعه و البته یک دلیل نظامنامه ای هم دارم برای اینکه این طرح باید برود به کمیسیون و آقای رئیس هم باید ملاحظه بفرمایند و آن این است که این طرح در کمیسیون قوانین دارائی سابق تصویب شده و آقای فرمانفرمائیان هم مخبر کمیسیون بودند و آن را امضاء کرده اند ولی حالا عمر کمیسیون سر رفته و کمیسیون تجدید شده و حالا آقای بنی امیه به بخشید آقای امینی (خنده تمتد نمایندگان) مخبر کمیسیون شدند بنابراین مطابق نظامنامه این طرح باید به کمیسیون جدید برود که حضرت محترم ایشان هم با عایداتی که دارند و با خیریه هائی که کرده اند مقاصد خودشان را هم اینجا بگنجانند و یک جا و یک کاسه شامل مقاصد آقای امینی و آقای دولت آبادی بشود و بیاید به مجلس .

امینی - آقای رئیس اجازه میفرمائید؟

فرمانفرمائیان - نوبت بنده است

امینی - آقای فرمانفرمائیان نوبت جنابعالی نیست .

فرمانفرمائیان - آقا بنده علاوه بر اینکه اجازه گرفته ام مخبر هم هستم

رئیس - آقا نوبه حضرتعالی نیست . قبل از شما اجازه گرفته اند . آقای امینی شما مخالفید دوتا مخالف نمی شود صحبت بکنند .

فرمانفرمائیان - بنده بعنوان مخبر میخواهم صحبت بکنم **رئیس** - مخبر کمیسیون که شما نیستید؟!

فرمانفرمائیان - بسیار خوب ولی این خبر را بنده امضاء کرده ام این یک مسئله اصولی است باید حل شود

هاشمی - سابقه بعکس این بوده آقای فرمانفرمائیان سابقه بعکس این است آقای امینی باید حرف بزنند

مهندس فریور - بنده اخطار نظامنامه ای دارم آقای رئیس اجازه میفرمائید؟

رئیس - آقای مهندس فریور

مهندس فریور - عرض کنم در ماده ۱۸ نظامنامه وظایف کمیسیون بودجه را تعیین میکند بنده میخواهم آقایان

قضاوت بفرمایند (جمعی از نمایندگان) - این در کمیسیون بودجه نبوده است) بنده خودم هم میدانم که این در کمیسیون مالیه رفته است ولی بعد از اینکه این را خواندم میخواهم نتیجه بگیرم که این باید به کمیسیون بودجه رفته باشد . حالا این ماده را میخوانم تا آقایان متوجه بشوند :

ماده ۱۸ - یک کمیسیونی موسوم به کمیسیون بودجه مرکب از ۱۸ نفر در اول هر دوره اجلاسیه سالیانه از شعبات معین میشود . در جلسات این کمیسیون اعضاء حاضر و غائبه و معذوره معین و فردای آنروز اسامی آنها در روزنامه رسمی درج خواهد شد .

مطالب ذیل راجع باین کمیسیون است :

۱ - تمام مطالب راجعه ببودجه سال بعد

۲ - تمام لوایح یا طرح قانونی که موجب تغییر دخل و خرج سال بعد است . حالا این ماده اگر تصویب بشود دخل سال بعد را تغییر میدهد بنابراین باید به کمیسیون بودجه برود و چون نرفته است اساساً قابل طرح نیست

طباطبائی - یک اخطار نظامنامه ای هم من دارم اجازه میفرمائید؟

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم که گویا محتاج باین نیست که ماده نظامنامه را من بخوانم برای اینکه همین چند روزه چندین دفعه خوانده شد و آن این است که نماینده مجلس حق پیشنهاد خرج را ندارد یعنی پیشنهادی که مستلزم کسر عایدی دولت و متضمن خرج برای دولت باشد و باعث ضرر و زیان خزانه دولت است این حق و کیل نیست و آن ماده ۶۵ نظامنامه است . بنابراین این طرحی که داده شده است مخالف صریح ماده ۶۵ نظامنامه است

یکی از نمایندگان - این پیشنهاد خرج نیست

طباطبائی - اجازه بفرمائید پیشنهاد کسر عایدی دولت

است . . .

دولت آبادی - دولت موافقت کرده است .

طباطبائی - . . . اجازه بدهید هر پیشنهادی که مستلزم

ضرر دولت است و کسر عایدی است یا باعث خرج است برخلاف وظیفه یک نفر نماینده است . اما اینکه میفرمائید دولت موافقت کرده ما اصلاً نباید یک همچو پیشنهادی بکنیم چون برخلاف قانون است خواه دولت موافقت بکند خواه دولت موافقت نکند . اگر نظریه دولت این است که یک همچو قانونی به مجلس پیشنهاد بکند خود دولت ممکن است یک قانونی را تنظیم بکند و به مجلس پیشنهاد بکند و برود جریان قانونیش را که طی کرد بیاید به مجلس . بنابراین مطالب مفصل آقای فرهودی هم مجلس را خسته کرد و الآن هم که آخر وقت است بهتر است آقایان موافقت کنند که از دستور خارج شود چون حتماً تصویب نخواهد شد و بنده هم که جزء مخالفین اسم نوشته ام صحبت خواهم کرد و این صلاح نیست . از طرف دیگر خلاصه مطلب را بگفتم که اگر این پیشنهاد تصویب بشود یک کارخانه ای که فرض بفرمائید ۴ میلیون تومان عایدی دارد بعنوان اینکه من ۴ هزار تومان اعانه داده ام یا میخواهم بدهم فرار میکنند از مالیات و در یک همچو موقعی که ملاحظه میفرمائید ، اگر مجلس شورای ملی بیاید و این قبیل قوانین را بگذرانند ، این خارج از موضوع است بنا بر این خواهش میکنم موافقت بفرمائید که از دستور خارج شود .

مهندس فریور - اصلاً قابل طرح نیست .

رئیس - بنده آقا تصور نمیکنم نظر آقای طباطبائی وارد باشد ولی تصور میکنم نظر آقای مهندس فریور وارد است ، در باب مخبر کمیسیون هم گویا سابقه این بوده است که وقتی رأی بر یک کمیسیون سابق میآید مخبر کمیسیون سابق هم دفاع میکرده ولی حالا چون دو مخبر است باید تکلیفش معلوم شود .

امینی - آقا بنده اخطار نظامنامه ای دارم بموجب ماده

۱۰۹ چون به بنده توهین شده است .

مهندس فریور - اول لایحه را از دستور خارج بفرمائید بعد

رئیس - آقای امینی .

امینی - عرض کنم بنده بدو میخواستم یک عرضی بکنم و آن این است که اشتباه درین قضیه باین ترتیب پیش آمده که این قانونی که تصویب شده است قطعاً نظر آقای دولت آبادی هم درش بوده است و باین ترتیب که ملاحظه میکنید بیجهت طرح شده و وقت مجلس را تلف کرده آقایان باید این را تشخیص بدهند که در بند مذکور از اشخاص شده است ولی عیب کار این است که شخصیت های حقوقی را ذکر نکرده است و چون شرکت ها را ذکر نکرده بود حالا آقای شرکت ها را هم ذکر کرده اند بنا بر این بنده استدعا میکنم آقای مهندس فریور مخالفت بفرمایند چون این موضوع حالا تمام می شود بنده خواستم عرض کنم برنامه مجلسی را که آقای فرهودی پیش خودشان طرح کردند برای این بود که وقت مجلس را تلف بکنند ، آقا اجازه ندهید که این از دستور خارج بشود چون این با یک رأی تمام میشود این چیز تازه نیست تفسیر یک ماده است که اصولاً این کیفیت هست و این طرح با موافقت مخبر کمیسیون و وزیر دارائی در مجلس طرح شده است (یکی از نمایندگان) - اینطور نیست آقا) اجازه بفرمائید بنده الآن این موضوع را تشریح میکنم ، در کنفرانس اجتماعی که آقای فرهودی وکیل ملی دشت میشان ایراد کردند و بعوض عدالت اجتماعی تعدیل اجتماعی فرمودند که تمام وقت مجلس را گرفت این بیجهت آقایان را ناراحت کرده ، موضوعی که اصولاً باید ذکر کرد و آقا باین توجه کردند و رویش خیلی فشار آوردند و وقت مجلس را گرفتند و از زبان ملت سخن گفتند ، اشکال در (آبامان دولا باز) قانون است یعنی ایشان باین کیفیت شروع کردند که اگر کسی بخوهد یک اعانه بدهد و آن اعانه حدش بیک میزانی باشد که خارج از حد قانون مالیات بر درآمد باشد این برخلاف است ولی یک موضوع را میخواستم با آقای وکیل ملی تذکر بدهم و آن اینست که این قانون مالیات بر درآمد ، آقای محترم ، باندازه ای (فوئیت) دارد که شما بهیچوجه نمیتوانید آن شرکت مخصوص یا کارخانه مخصوص را وادار کنید که مطابق قانون

مالیات خودش را بدهد آقا جنابعالی که از زبان ملت صحبت میفرمائید خود آقا دارید يك سد محکمی جلوی امور خیریه می بندید آن شرکتی که در آمدش میلیونهاست تمام در آمد کارخانه اش را با صاحبان سهام جنسی تقسیم کرده است و عملی کرده است که یکشاهی دالیات باو تعلق نمیگیرد و نمیدهد (فرهودی - شما میخواهید آن صد دینار را هم ازونگیرید) اجازه بدهید بنده که خودم ملکی ندارم ولی خواهش میکنم مراجعه بفرمائید با اداره مالیات مستقیم تهران و به بینید کسیکه ملك دارد در فامیل من یعنی مادر من تمام مالیاتش را پرداخته است و تمام املاکش هم ثبتی است ولی راجع به نسبتی که به بنده دادید جنابعالی و توهینی که به بنده فرمودید بنده حاضر نیستم جواب بدهم چون اصولاً در این مورد با آقا صحبت نمیکنم و این را اشخاص باید قضاوت بکنند ولی در مورد ایراد آقای مهندس فریور بنده خواستم نظر جنابعالی را باین ترتیب متوجه این قضیه بکنم که این عملی است انجام شده و در قانون هست (مهندس فریور - بنده از لحاظ نظامنامه عرض کردم که قابل طرح نیست) بنده خیلی متأسفم چون این در قانون هست آنوقت ما برای يك تینینی، يك مذاکره ای در مجلس يك همچو کیفیتی پیدا کنیم که آقا بلند شوند بگویند مجلس میخواهد کاری کند که جلوگیری از وصول مالیات شود و مالیات وصول نشود، این قسمت با يك توجه مخصوصی عملی نمی شود بنده خواستم تنها بکنم از آقایان اکثریت چون این اگر برود باز به کمیسیون و مدتی بگذرد بعد اصل موضوع اصلاً لوٹ میشود، موضوعی که تصویب شده و در قانون هست شما دارید يك طوری عمل می کنید که اصلاً از قانون خارج بشود در صورتیکه منظور این نبوده است.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر آقایان قرائت میشود.

پیشنهاد میکنم موضوع تفسیر قانون مالیات بر درآمد از دستور خارج شود.

مهندس فریور - این مورد ندارد، خروج از دستور مورد ندارد چون قابل طرح نیست.

بنده با این عقیده مخالفم چون این خلاف شأن مجلس است حالا اگر آقایان توجه نکنند مختارند والا تا ایندوره هیچوقت این رویه معمول نبوده از اول مشروطیت تا بحال که دوره چهاردهم است اگر ملاحظه بفرمائید اقلیت و اکثریت بوده است و جریانات عمومی بوده است ولی همیشه رعایت شئون اشخاص در مجلس میشده است بنده باین رویه شخصاً خودم اعتراض میکنم و عقیده ام اینست که ما برخلاف رویه نمایندگان ملت رفتار می کنیم اصلاً موضوع ندارد که وقتی ما می آئیم حرف بزیم بدیگران توهین بکنیم این رویه اگر ادامه پیدا کند مشاجره توی مجلس پیدا میشود و هیچ کاری از پیش نمیرود الا آن هر کاری که ما میخواهیم بکنیم يك دو دسته گی در آن پیدا میشود این صحیح نیست دائماً وقتی که جلسه تشکیل میشود يك عکس العملی در خارج پیدا میشود (طباطبائی - حالا آشتی می کنند - خنده نمایندگان) اما عرض کنم اصل موضوع بنظر بنده يك موضوع ساده است اشکالی هم ندارد و این اشکالی هم که شد اگر دولت حاضر شود بقبول آن، آن اشکال هم رفع میشود چون دولت هم اینجا حاضر است اما اشکال را که آقای مهندس فریور با اشاره کردند که این در بودجه و در درآمد ممکنست تأثیر داشته باشد این حرف بنظر من صحیح است حرف صحیح را باید گوش داد و حرف ناصحیح را باید رد کرد اگر ما خواسته باشیم بیطرفانه قضاوت کنیم البته خوب بود که بکمیسیون بودجه فرستاده میشد ولی اینکه بنده اجازه گرفتم و با خروج آن از دستور مخالفت کردم برای این بود که تکلیف این را باید مجلس معلوم کنند که بالاخره این تفسیر آیا وظیفه کمیسیون دارائی بوده یا اینکه باید برود به کمیسیون بودجه. چون در يك جلسه آقای دولت آبادی و جمعی دیگر از نمایندگان باین حسن نیتی این پیشنهاد را کردند، بنده خودم هم در دوره سیزدهم در موقعی که قانون مالیات بر درآمد میگذشت در کمیسیون مربوطه حضور داشتم و نظر کمیسیون هم این بود که اشخاص یا مؤسسات و شرکتهائی که يك وجوهی را میدهند برای امور خیریه

اینها باید در نظر گرفته شود بعد من نفهمیدم چه تصمیمی گرفته شد ولی تصدیق میکنم که در قانون این ابهام هست و باید تفسیر بشود همانطور که پیشنهاد شده بنظر بنده هم عیب ندارد که يك بنگاهائی، يك مؤسسه ای که شخصیت حقوقی دارند يك کمک هائی بامور خیریه بکنند چه عیب دارد؟ مگر ما مالیات را برای چه میگیریم؟ برای اینکه خرج دستگاه اجتماعی بکنیم و اولین هدف ما این است که به بهداری و فرهنگ خودمان که جزء امور خیریه میشود کمک بکنیم این بنظر بنده عیبی ندارد و خیال نمیکنم تأثیر زیادی داشته باشد معذالك مجلس باید تکلیفش را معلوم بکند چون ما از صبح تا حالا صحبت کرده ایم روی این حالا اگر باید بکمیسیون بودجه برود ارجاع شود به کمیسیون بودجه که کمیسیون بودجه نظر خودش را بدهد و بر گردد به مجلس و الا از دستور خارج کردن که موضوع ندارد.

دکتر کشاورز - آقا بنده يك تذکر قانونی دارم اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

دکتر کشاورز - استدعا میکنم آقایان نمایندگان توجه بفرمایند، منظور از این طرح پیشنهادی تفسیر کلمه شخص است بنده ماده اول قانون مالیات بر درآمد مصوب مجلس سیزدهم را خدمت آقایان میخوانم ملاحظه بفرمائید به بینید چه میگوید:

ماده ۱ - هر نوع شرکت و بنگاه و مؤسسه که بمنظور انتفاع تشکیل شده و یا میشود و هر شخصی اعم از اینکه مقیم ایران یا خارجه باشد از درآمدهای سالیانه تحصیل شده خود در ایران و نسبت بآنها بنگاه مقیم ایران میباشد الخ. در اول قانون مالیات بر درآمد بنگاه و مؤسسه و شرکت مجزا شده و شخص هم مجزا شده و بهمین مناسبت که آنجا شخص را اعم از بنگاه یا مؤسسه یا شرکت تعیین نکرده این تفسیر اصلاً وارد نیست و نباید بمجلس بیاید و صحبت بشود اگر آقایان حرف حسابی می پذیرند که این حرف حسابی است

اصلاً ما نمیتوانیم شخص را تفسیر کنیم چون خود قانون مالیات بر درآمد لغت شخص را مطابق با بنگاه و شرکت و موسسه گذاشته بنابراین شما نمیتوانید شخص را در يك ماده دیگر در بند ط تفسیر بکنید و تمام مذاکراتی که امروز شده است بی موضوع است.

مجد ضیائی - بنده اخطار نظامنامه ای دارم.

رئیس - بفرمائید.

مجد ضیائی - اولاً خواستم عرض کنم که راجع باین موضوع ماده ۷۹ میگوید: هر اصلاح یا ماده الحاقیه که در ضمن مباحثات اظهار میشود باید دلایل آن بطور اختصار بیان شود و در صورتیکه وزیر یا مخیر کمیسیون تقاضا نماید باید آن اصلاح یا ماده الحاقیه بکمیسیون رجوع شود حالاً این موضوع را به وزیر مربوطه عرض میکنیم اگر ایشان قبول میفرمایند که جزء دستور میشود والا که میرود به کمیسیون.

هاشمی - آقا رأی بگیری.

دولت آبادی - اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید.

دولت آبادی - يك موضوع ساده بعقیده بنده بی جهت اینقدر در اطرافش صحبت میشود و کار را باشکال میندازد ولی اشکالی را که آقای مهندس فریور فرمودند و مورد توجه مجلس قرار گرفت میگوید (تمام لوایح یا طرح قانونی که موجب تغییر دخل و خرج سال بعد بشود) این جزء دومی است که مورد نظر جنابعالی است ولی چرا ما گفتیم تفسیر؟ برای اینکه بعقیده جمعی (ممکن است شما این عقیده را نداشته باشید) بعقیده جمعی که میگویند شخص طبیعی ناظر بر شخصیت حقوقی است این نظر تأمین شده است. نهایتاً در ولایات موجب اشکال شده است برای تصفیه حساب، در همین تهران هم اینطور عمل کرده اند و همین که مفاد این ماده را دلیل معافیت از مالیات گرفتند تفسیر است ولی موضوع دیگر که آقای فرهودی فرمودند و این تفسیر را تعبیر به شکاف در قانون کردند و در بیاناتی که شاید احتیاج بگفتن

رئیس - آقای صادقی.

صادقی - بنده تصور میکنم توضیحی را که آقای مهندس فریور در اینجا دادند راجع بارجاع این طرح به کمیسیون بودجه خیلی مسلم و واضح بود زیرا مسلماً این امری است که تأثیر دارد در دخل و خرج دولت مثلاً امروز فرض کنید يك شخصی ۱۰۰۰۰ ریال مالیات میدهد بنابراین این را باید توجه کرد مخصوصاً در شمال در کارخانجاتی که مالیات بده عمده هستند. بنا بر این این مسلماً بدون تردید باید برود بکمیسیون بودجه و مطرح شود و با موافقت آنها یا نظر منفی آنها دوباره به مجلس بیاید مضافاً اینکه در مطالبی که آقای فرهودی گفتند بعقیده من يك قسمت دیگری هم هست حالا من نمیدانم که سوء نیت هست یا نه ولی اغلب اشخاص یا بنگاهها با احکامی که از مراجع شرع گرفته اند تصور میکنند که پرداخت این مبلغ به بنگاههای خیریه جزء حساب بدهی های شرعی خودشان از قبیل خمس و زکوة و غیره محسوب خواهد شد بنا بر این اینها بیشتر اصرارشان در این است که این پولی را که بحساب دولت و بحساب بنگاههای خیریه می پردازند این را در ضمن با خداهم حساب کرده باشند (صحیح است) چون اغلب اشخاص که صاحب سهم در کارخانجات و بنگاهها هستند اینها مسلماً هم خمس میدهند و هم زکوة ولی این را با این استدلالی که کرده اند میخواستند بحساب خدا (خنده نمایندگان) در صورتیکه این را باید در نظر گرفت وجهی که آنجا از مالیات کاسته میشود از آن بابت حساب شده و بعقیده بنده خوب است که این بر گردد بکمیسیون بودجه و با مطالعه طرح شود و دوباره از کمیسیون برگردد بمجلس.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده چند نوبت برای اظهار نظر از جناب آقای رئیس اجازه خواسته ام و بعد تشخیص داده اند که قبل از من اشخاص اجازه نطق خواسته اند و متأسفانه بنده اجازه نداده اند و عقیده دارند که قبل از بنده اجازه گرفته اند.

رئیس - این حرف را تکرار نفرمائید مطابق نوبت است هر کس اجازه خواست اجازه میدهم.

شریعت زاده - اجازه بفرمائید این مقدمه بیان يك عقیده است و بنده مقصودم اعتراض بر جنابعالی هم نبوده است یعنی وقتی در مجلس صحبت میشود ما باید باخونسردی دقت کنیم و به بینیم مطلب چیست يك ماده نظامنامه که خوانده میشود به بینیم چه مفهومی دارد و بنده میخواهم عرض کنم که این مباحثات هیچیک صحیح نیست و استناد بماده ۱۸ نظامنامه هم صحیح نیست برای چه؟ برای اینکه این گزارش حاکی از مقاصد مقنن است نسبت بیک ماده که قبلاً تصویب کرده است پس ما اگر فرض بکنیم که قانونی که مقنن قبلاً تصویب کرده است و ناظر بیک معنایی است تغییری در بودجه میدهد از این نظر ما نمیتوانیم تفسیر بکنیم ولی اگر نظر این است که قانونی که مقنن تصویب کرد ناظر بمعنی گزارش کمیسیون نیست مجلس باید تکلیف را معین کند و باید همانطور که آقای دکتر کشاورز فرمودند که در قانون تعیین شده است هم مؤسسات و هم اشخاص، یعنی اینطور اظهار کردند که در قانون در ماده اول فرق قائل شده است بین شخص و مؤسسات در این جا بنده خودم معتقد باین عقیده نیستم بنده معتقد هستم که در هر قانونی وقتی مقرر میشود، شخص، اعم است از اشخاص طبیعی یعنی افراد و اشخاص حقوقی، و اینجا صحبت تفسیر است اگر نظر مجلس این است که این تفسیر صحیح نیست و نظر مقنن منحصر با افراد است این باید رد بشود و به کمیسیون احتیاج ندارد بعلاوه وقتی که مجلس يك طرحی را بعنوان تفسیر قبول کرد (یکی از نمایندگان) بعنوان تفسیر نیست... بعنوان تفسیر قبول شد و کمیسیون هم بعنوان تفسیر گزارش داده ولی اگر تفسیر نیست، آنوقت مطلبی است که آقای مهندس فریور فرمودند یعنی يك طرحی است که معنی میدهد ولی اگر تفسیر است در کمیسیون قوانین دارائی که يك عده از مطلعین نشسته اند و گفته اند که معنی ماده ۶ این است که در این گزارش نوشته شده است یعنی مقصود مقنن از شخص اعم از اشخاص حقوقی

و اشخاص طبیعی است در اینصورت دلیلی ندارد که به کمیسیون بودجه ارجاع بشود زیرا که در اینصورت منشأ تغییر تازه ای ندارد بنا بر این بنده تصور میکنم که آقایان باید باین نکته توجه کنند و عقیده بنده این است که باید آقایان در اینمورد بحث کنند و در اینکار نظریات خودشان را اظهار کنند اگر معلوم شود که این تفسیر نیست و یک خبر تازه است که باید رد بشود و اگر معلوم شود که مقصود از شخص اعم از شخص طبیعی و حقوقی است باید تصویب بشود بنابراین موجبی ندارد که از دستور خارج شود یا بکمیسیون بودجه ارجاع شود.

رئیس - عرض کنم چون نظرها مختلف است و ممکنست بعضی ها تصویب کنند و بعضی ها نکنند و این پیشنهاد هم شده است این است که باید رأی بگیریم وقتی رأی گرفتیم آنوقت نظر مجلس معلوم میشود که از دستور خارج شود یا نه، آقایانیکه موافقت میکنند که این طرح به کمیسیون بودجه برود قیام کنند (عده کمی برخاستند) رد شد، پیشنهاد بعدی از آقای دکتر کشاورز است (دکتر کشاورز - بنده بعنوان تذکر قانونی توضیح دادم) پیشنهاد آقای فرمانفرماییان قرائت میشود:

پیشنهاد میشود که نظر کمیسیون بودجه قبل از تصویب جلب شود.

رئیس - این مشابه آن پیشنهاد است که رد شده است

ایرج اسکندری - بنده اخطار نظامنامه دارم
رئیس - بفرمائید.

ایرج اسکندری - عرض میکنم بحث در کلیات هنوز خاتمه پیدا نکرده که شروع بخواندن پیشنهاد بشود.
رئیس - کلیات ندارد ماده واحده است و صحبت سر این بود که مطرح بکنیم یا نکنیم حالا معلوم شد که مطرح است مخالف و موافق باید صحبت کنند و فعلا نوبت آقای دولت آبادی است که موافقتند. بفرمائید.

دولت آبادی - بنده میخواهم از آقایان استدعا کنم با اینهمه مذاکراتی که اینجا شد و بنظر بنده اکثرش غیر- ضروری بود، باین عرایض بنده توجه بفرمایند در عوض بنده هم سعی میکنم خیلی باختصار صحبت کنم که آقایان نمایندگان خسته نشوند، در قانون مالیات بر درآمد مصوب دوره گذشته در ماده ششم چنانچه آقای فرهودی اینجا فرمودند (جمعی از نمایندگان - عده کافی نیست)

طباطبائی - الان یکساعت بعد از ظهر است وقتی که پیشنهاد کردم از دستور خارج شود برای همین بود.

[۷ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - چون سه ربع از ظهر گذشته و آقایان نمایندگان هم خسته شده اند جلسه را ختم می کنیم جلسه آتی روز پنجشنبه دستور هم بقیه مذاکره در همین طرح

(مجلس چهل دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد صادق طباطبائی